

Program predchádzania vzniku odpadu SR na roky 2019 -2025

Ing. Viera Šimkovicová, CSc.

OBSAH

- ▶ **Prečo predchádzať vzniku odpadu ?**
- ▶ **Čo je strategický dokument „Program predchádzania vzniku odpadu SR 2019 – 2025“ ?**
- ▶ **Čo je cieľom PPVO ?**
- ▶ **Súvisiace strategické dokumenty**
- ▶ **Pripravovaná právna úprava**

Prečo predchádzať vzniku odpadu

Tri hlavné dôvody:

- ▶ Environmentálny
- ▶ Legislatívny
- ▶ Ekonomický

Prečo predchádzať vzniku odpadu

Prečo predchádzať vzniku odpadu

Hierarchia odpadového hospodárstva je záväzný poradie týchto priorít (§ 6 zákona o odpadoch):

- predchádzanie vzniku odpadu,
- príprava na opätovné použitie,
- recyklácia,
- iné zhodnocovanie, napríklad energetické zhodnocovanie,
- zneškodňovanie.

Od hierarchie odpadového hospodárstva je možné odkloniť sa iba pre určité prúdy odpadov, ak je to odôvodnené...

Prečo predchádzať vzniku odpadu

Definícia PVO

- ▶ Podľa § 6 odsek 3 - predchádzanie vzniku odpadu sú **opatrenia, ktoré sa prijímú predtým**, ako sa látka, materiál alebo výrobok stanú odpadom a **ktoré znižujú**
 - ✓ **Množstvo odpadu** aj prostredníctvom opätovného použitia výrobkov alebo predĺžením ich životnosti
 - ✓ **Nepriaznivé vplyvy** vzniknutého odpadu na životné prostredie alebo zdravie ľudí alebo
 - ✓ **Obsah škodlivých látok** v materiáloch a vo výrobkoch
- Predchádzanie vzniku odpadu vs Waste Prevention*

Prečo predchádzať vzniku odpadu

Držiteľ odpadu je povinný (§ 14 ods. 1 písm. d) zákona)

- ▶ zabezpečiť spracovanie odpadu v zmysle hierarchie odpadového hospodárstva
- ▶ **Pokutu od 1 200 eur do 120 000 eur** uloží príslušný orgán štátnej správy odpadového hospodárstva, PO, FO – podnikateľovi, ktorá poruší povinnosť podľa § 14 ods. 1 písm. d)

Prečo predchádzať vzniku odpadu

Ekonomické dôvody

Drahšie skládkovanie

- ▶ Dňa 21.8.2018 schválila vláda Slovenskej republiky **návrh nového zákona o poplatkoch za uloženie odpadov** a o zmene a doplnení zákona č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde
- ▶ Tento vládny návrh zákona bol prerokovaný a schválený v prvom čítaní na 34. schôdzi Národnej rady Slovenskej republiky 13.9.2018
- ▶ **Predpokladaná účinnosť je 01.01.2019**

Prečo predchádzať vzniku odpadu

Ekonomické dôvody

Drahšie skládkovanie

- ▶ Súčasne s návrhom nového zákonom zákona o poplatkoch bol predložený na rokovanie NR SR aj návrh **Nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa ustanovuje výška sadzieb poplatkov za uloženie odpadov a podrobnosti súvisiace s prerozdeľovaním príjmov z poplatkov za uloženie odpadov**

Prečo predchádzať vzniku odpadu

Ekonomické dôvody

- ▶ V Nariadení vlády SR sa „po novom“ stanovujú položky a sadzby za uloženie odpadov
 - ▶ Položky a sadzby za uloženie **komunálnych odpadov na skládku odpadov** sú uvedené v prílohe č. 1.
 - ▶ Položky a sadzby za uloženie **priemyselných odpadov na skládku odpadov** sú uvedené v prílohe č. 2.
 - ▶ Položky a sadzby za uloženie **odpadov na odkalisko** sú uvedené v prílohe č. 3.

Čo je strategický dokument PPVO

- ▶ **Povinnosť** vypracovať Program predchádzania vzniku odpadu (PPVO) **zaviedla Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/98/EÚ o odpade v r. 2008**
- ▶ Povinnosť bola transponovaná aj do právnej úpravy SR
- ▶ § 7 zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch ustanovuje **povinnosť vypracovať PPVO na národnej úrovni** (vypracováva **MŽP SR**)
- ▶ PPVO obsahuje špecifické kvalitatívne alebo kvantitatívne referenčné hodnoty pre opatrenia na predchádzanie vzniku odpadu

Čo je strategický dokument PPVO

Historicky prvý PPVO SR bol vypracovaný v roku 2013

- ▶ PPVO SR na roky 2014 – 2018 bol schválený uznesením vlády Slovenskej republiky č. 729 z 18. decembra 2013

Vláda SR týmto uznesením ukladá:

- ▶ **ministromi životného prostredia**

- ▶ zabezpečiť uverejnenie programu vo Vestníku Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky do 31. januára 2014
- ▶ predložiť na rokovanie vlády priebežné vyhodnotenie plnenia cieľov programu do 30. novembra 2017

- ▶ **členom vlády a predsedom ostatných ústredných orgánov štátnej správy**

- ▶ zabezpečiť realizáciu opatrení na plnenie cieľov programu priebežne do roku 2018 v zmysle uložených opatrení

Čo je strategický dokument PPVO

- ▶ **Hlavným cieľom PPVO SR 2014 - 2018 je posun od materiálového zhodnocovania ako jedinej priority deklarovanej v programoch odpadového hospodárstva SR k predchádzaniu vzniku odpadu**
- ▶ Ďalej boli **stanovené kvantitatívne ciele** pre sedem vybraných resp. **prioritných prúdov odpadov**:
 - ▶ zmesový komunálny odpad,
 - ▶ biologicky rozložiteľné komunálne odpady,
 - ▶ odpad z papiera,
 - ▶ odpad z obalov,
 - ▶ stavebné odpady a odpady z demolácií,
 - ▶ nebezpečný odpad,
 - ▶ odpad z ťažobného priemyslu.

Čo je strategický dokument PPVO

- ▶ V decembri 2017 MŽP SR hodnotilo plnenie PPVO s konštatovaním že
 - ▶ **hlavný cieľ**, ktorým je posun od materiálového zhodnocovania k predchádzaniu vzniku odpadu, **sa neplní**
 - ▶ **väčšina opatrení** prijatých na jeho splnenie sa **nepodarilo zrealizovať**
 - ▶ až na malé výnimky sa neplnia ani ciele stanovené pre špecifické prúdy odpadov.
- ▶ **Hlavné dôvody:**
 - ▶ napriek uzneseniu vlády SR sa do realizácie opatrení **nezapojili ostatné zainteresované ministerstvá a inštitúcie**
 - ▶ **nebol realizovaný (ani zahájený) projekt z OP KŽP** „Podpora nástrojov informačného charakteru na predchádzanie vzniku odpadu“, ktorý je z hľadiska financovania kľúčový

Nový PPVO SR na roky 2019 - 2025

- ▶ MŽP SR pripravilo návrh **nového PPVO SR**, ktorý bol vypracovaný na základe skúseností z prípravy a (ne)realizácie PPVO SR 2014 – 2018
- ▶ **Opiera sa o Akčný plán EÚ pre obehové hospodárstvo**

Nový PPVO SR na roky 2019 - 2025

- ▶ V súčasnosti je posudzovaný podľa zákona č. 24/2002 Z. z. (SEA)
- ▶ Následne (v októbri – novembri 2018) bude predmetom MPK
- ▶ Hlavný cieľ zostáva ten istý - **posun od materiálového zhodnocovania** ako jedinej priority v odpadovom hospodárstve SR **k predchádzaniu vzniku odpadu** v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva SR

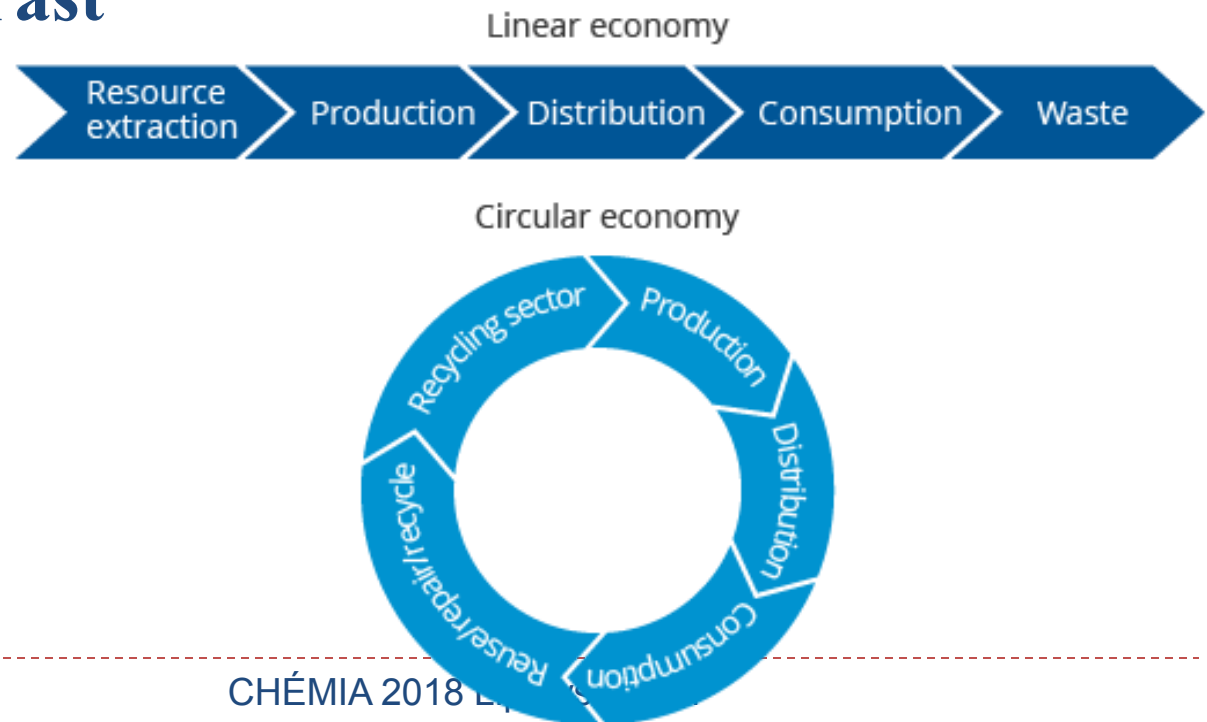
Nový PPVO SR na roky 2019 - 2025

Vybrané prúdy odpadov (viac – menej zo spotreby):

- ▶ Zmesový komunálny
- ▶ Biologicky rozložiteľný odpad
- ▶ Odpad z potravín
- ▶ Odpad z papiera
- ▶ Objemný (komunálny) odpad
- ▶ **Plasty a plastové obaly**
- ▶ Stavebné odpady
- ▶ **Nebezpečné odpady**
- ▶ Odpady z ťažobného priemyslu

Definovanie obehového hospodárstva

- ▶ **Prechod z lineárneho modelu hospodárskeho rastu („zober - vyrob - zahod“)** na model komplexný, dynamický a **uzavretý** (z väčšej časti), a teda zameraný na **rozvoj efektívneho využívania zdrojov a udržateľný rast**

Definovanie obehového hospodárstva

Akčný plán EÚ pre obehové hospodárstvo

Oznámenie COM(2015) 614 z 2. 12. 2015

- ▶ Cieľom oznámenia je stimulovať prechod Európy na obehové hospodárstvo
- ▶ Výrobné procesy možno zlepšiť tak, aby **efektívnejšie využívali zdroje a produkovali menej odpadu**
- ▶ Okrem ochrany životného prostredia sa vďaka tomu môžu **vytvoriť podnikateľské príležitosti a podporiť inovácie.**

Akčný plán EÚ pre obehové hospodárstvo

Kľúčové oblasti:

- ▶ **Plasty**
- ▶ Stavebný a demolačný odpad
- ▶ Kritické (obmedzené) surovinové zdroje
- ▶ Biomasa a bio-materiály
- ▶ Potravinový odpad

Akčný plán EÚ pre obehové hospodárstvo

Plasty

- ▶ Prechod na obehové hospodárstvo – nevyhnutnosť zvýšiť recykláciu plastov
- ▶ Inteligentnejší triedený zber a certifikácie zariadení na zber odpadu alebo zariadení na triedenie odpadu
- ▶ Prítomnosť nebezpečných chemických prídavných látok môže predstavovať technické problémy pri recyklácii

Súbor opatrení EK – január 2018

- ▶ **EU Stratégia pre plasty v obehovom hospodárstve**
- ▶ **Komunikácia o možnostiach riešenia rozhrania medzi legislatívou o chemických látkach, výrobkoch a odpadoch**
- ▶ **Monitorovanie pokroku smerom k obehovému hospodárstvu**
- ▶ **Správa o kritických surovinách a obehovom hospodárstve**

Súbor opatrení EK – január 2018

- ▶ **EU Stratégia pre plasty v obehovom hospodárstve** - (16. 1. 2018) - COM(2018) 28
- ▶ 3 prílohy
- ▶ Cieľ: transformácia spôsobu, akým sú plastové produkty navrhované, vyrábané, využívané a recyklované (eko-dizajn)
- ▶ Všetky plastové obaly by mali byť do roku 2030 recyklovateľné

EU Stratégia pre plasty

- ▶ **Výrobcovia** plastových výrobkov a obalov sú v súčasnosti **minimálne stimulovaní**, aby pri navrhovaní svojich výrobkov brali do úvahy potreby **recyklácie alebo opätovného použitia**
- ▶ **Plasty** sú vyrobené z celej škály polymérov a sú vysoko **špecializované**, pridávajú sa do nich **špecifické aditíva** na splnenie funkčných alebo estetických požiadaviek každého výrobcu.
- ▶ Táto rôznorodosť môže **st'ažiť proces recyklácie**, zvyšuje náklady a **vplýva na kvalitu a hodnotu recyklovaného plastu**

EU Stratégia pre plasty

- ▶ Komisia bude pracovať na revízií **základných požiadaviek na uvádzanie obalov na trh**
- ▶ Cieľ - zabezpečiť, aby **všetky plastové obaly uvádzané na trh EÚ boli do roku 2030 opätovne použiteľné alebo ľahko recyklovateľné**
- ▶ Komisia sa zameria aj na spôsoby maximalizácie vplyvu nových pravidiel týkajúcich sa rozšírenej zodpovednosti výrobcov a podporí rozvoj hospodárskych stimulov (ekonomických nástrojov) oceňujúcich **najudržateľnejšie dizajnérske riešenia**

Waste Package

- ▶ The following **legislative proposals on waste** have been adopted:
 - ▶ Návrh smernice o odpade
 - ▶ Návrh smernice o odpade z obalov
 - ▶ Návrh smernice o skládkach odpadov
 - ▶
- ▶ Transpozícia do právnych predpisov SR

Ďakujem za pozornosť

